

Ronald Houtman

Nieuwe Perovskia-cultivars scoren goed

Geslacht Perovskia omvat negen soorten

Perovskia is vooral bekend vanwege 'Blue Spire', maar sinds eind jaren negentig is het aantal cultivars behoorlijk gegroeid. Om het kaf van het koren te scheiden, was een vergelijkend onderzoek nodig. De keuringscommissie van de Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen verrichtte dit onderzoek de afgelopen jaren.

Auteur: Ronald Houtman

Het geslacht *Perovskia* omvat negen soorten, die voorkomen van zuidelijk Rusland en Kazachstan in het noorden, tot in Noordoost-Iran in het zuidwesten en het noordwestelijk deel van de Himalaya, Pakistan en Afghanistan in het oosten. De gouverneur van de Zuid-Russische oblast Orenburg, Vasily Alekseevich Perovski, werd in 1841 geëerd doordat *Perovskia* naar hem werd genoemd.

Kenmerken

Alle *Perovskia* zijn bladverliezende heesters of halfheesters. Bij ons in Noordwest-Europa sterft

het bovenste deel van de eenjarige twijgen 's winters af. Bij ergere koude kunnen de planten bovengronds geheel afsterven. De twijgen, bladeren en ook bloemen geuren aangenaam aromatisch bij wrijven. De bladeren staan steeds tegenover elkaar langs de vierkantige twijgen. Ze zijn enkelvoudig en gaafrandig tot veervormig gedeeld.

De bloemen, die de belangrijkste sierwaarde vormen, verschijnen in grote, eindstandige pluimen. De kelk is smal klokvormig en violetblauw tot paarsachtig. De kroon is buisvormig met een tweelippige top. De bovenlip is ongelijk

vierlobbig en de onderlip is ongelobd. Vrijwel alle *Perovskia* bloeien vanaf ongeveer begin juli tot eind augustus. De bloemen zijn lilablauw tot violetblauw van kleur, soms omschreven als lavendelblauw. Na uitbloeien vallen de bloemkroontjes af, maar de kelkjes niet. Hierdoor blijven de bloempluimen ook na uitbloeien tot ver in september kleurrijk, soms zelfs tot in oktober.

Drie soorten in cultuur

Van de negen soorten zijn er drie soorten in cultuur: *P. abrotanoides*, *P. atriplicifolia* en *P. scrophulariifolia*. De bekendste soort, *P. atriplicifolia*, is een tot circa 1,5 m hoge plant. De twijgen, die grijswit wollig behaard zijn, hebben de neiging open te vallen. De zeer variabele bladeren zijn gaafrandig tot onregelmatig, met grof en soms diep ingesneden randen. Ze zijn aan beide zijden grijswollig behaard. De grote, vrij losse bloempluimen dragen violetblauwe bloemen met wit behaarde kelkjes. *P. atriplicifolia* komt voor in Afghanistan en in de Himalaya tot in het westen van Tibet. De plant is iets minder winterhard dan *P. abrotanoides*, maar

Perovskia atriplicifolia 'Lissitt' (Lacey Blue)

Perovskia 'Blue Spire'

Perovskia atriplicifolia 'Blue Jean Baby'

heeft minder warmte nodig en is beter bestand tegen een iets vochtiger bodem. Uiteindelijk is *P. atriplicifolia* het geschiktst voor toepassing in het Nederlandse klimaat.

Minder algemeen is *P. abrotanoides*, die van nature voorkomt vanaf het oosten van de Kaspische Zee en Noord-Iran tot in het westen van de Himalaya. Deze soort groeit tot een hoogte tussen 50 cm en 1,2 m en is dus lager dan *P. atriplicifolia*, maar ook bij *P. abrotanoides* hebben de twijgen de neiging open te vallen. De bladeren zijn veerspletig tot veerdelig met lijnvormige lobben die soms ook weer ingesneden zijn. Aan beide zijden zijn de bladeren zacht behaard, maar de beharing is dunner dan bij *P. atriplicifolia*. De bloemen zijn lilablauw tot violetblauw en hebben sterk behaarde paarse kelkjes. Van nature groeit *P. abrotanoides* op droge rotshellingen, wat verklaart dat de plant meer warmte nodig heeft om goed te kunnen groeien en bloeien dan *P. atriplicifolia*.

De derde soort, *P. scrophulariifolia*, wordt weinig gekweekt. De twijgen van deze tot ongeveer 1 m hoge soort zijn grijswoelig behaard en zeer aromatisch bij wrijven. De bladeren zijn vrij

groot, opvallend gerimpeld aan de bovenzijde en hebben gekartelde tot dubbel gekartelde randen. De bladeren zijn duidelijk groener van kleur dan bij *P. abrotanoides* en *P. atriplicifolia*. De bloemen zijn lilablauw tot donkerblauw. *P. scrophulariifolia* heeft een wat noordelijker gelegen verspreidingsgebied en komt voor in Kazachstan, Kirgizië, Turkmenistan, Oezbekistan en West-China.

Salvia?

Uit recent DNA-onderzoek en moleculaire studies blijkt dat *Perovskia*, *Rosmarinus* en *Salvia* zo veel overeenkomsten te hebben, dat ze bij elkaar gevoegd zouden moeten worden. *Perovskia* en *Rosmarinus* zullen dan opgaan in *Salvia*. Omdat *Salvia officinalis* al bestaat, zal de naam *Rosmarinus officinalis* dan wijzigen in *Salvia rosmarinus*. *Perovskia abrotanoides* en *P. scrophulariifolia* zullen wijzigen in respectievelijk *Salvia abrotanoides* en *S. scrophulariifolia*. Helaas zal de naam van de bekendste en meest gekweekte soort, *Perovskia atriplicifolia*, niet wijzigen in *Salvia atriplicifolia*. Omdat er al een *Salvia atriplicifolia* bestaat, is gekozen voor de

naam *Salvia yangii*.

Voor nu blijven we de planten nog even *Perovskia* noemen. Maar het gaat zeker veranderen, dus wen er maar vast aan.

Keuringsrapport

In 2020, 2021 en 2022 werden elf cultivars van *Perovskia* opgeplant en beoordeeld. De planten stonden in veengrond, in Boskoop. Het is dus te verwachten dat de planten op andere grondsoorten minder sterk groeien; de genoemde planthoogte is daarom indicatief. Uiteraard zullen de verschillen in planthoogte ook op andere grondsoorten te zien zijn. In totaal werden de planten zo'n 35 keer beoordeeld. In het kader staan de positief beoordeelde cultivars. Het volledige keuringsrapport is te lezen in Dendroflora nr. 58 – 2022, pag. 54-71. Uitgezonderd 'Blue Spire', wat een hybride is tussen *Perovskia abrotanoides* en *P. atriplicifolia*, behoren alle hier genoemde cultivars tot de soort *Perovskia atriplicifolia*.

Laagst groeiende cultivars

De twee laagst groeiende cultivars in het sortiment zijn 'Novaperlac' (Little Lace) en 'Rocketman', die circa 75 cm hoog worden. 'Rocketman' is een duidelijk opgaand groeiende plant, die vooral later in het seizoen soms iets openvalt. In vergelijking met andere cultivars zijn de bladeren opvallend klein. In combinatie met een minder bossige groei zorgt dit voor een iets opener plantstructuur. 'Rocketman'

De bloem pluimen blijven ook na uitbloeien tot ver in september kleurrijk, soms zelfs tot in oktober

Perovskia Overzicht positief gewaardeerde cultivars	Waardering	Hoogte (cm)	Bladkleur	Bladrand	Bloemkleur
P. atriplicifolia 'Blue Jean Baby'	***	65-85	lichtgroen	diep gespleten/ ingesneden	violetblauw, honing- merk nauwelijks zichtbaar, kelk don- kerder violetblauw tot grijspurper
P. atriplicifolia 'Rocketman'	**	65-75	geelgroen tot grijs groen	gaaf, soms onregelmatig ondiep gezaagd, licht gegolfd	violetblauw, ho- ningmerk nauwe- lijks zichtbaar, kelk donkerder
P. atriplicifolia 'Balpercruz' (CrazyBlue)	*	95-110	lichtgroen tot geel groen	gezaagd-gelobd met stompe tanden	violetblauw, honing- merk lichter, kelk donkerder
P. atriplicifolia 'Kuperba' (Blue Arrow)	*	120-140	geelgroen tot grijs groen	diep gespleten/in- gesneden, bladrand sterk gegolfd	violetblauw, honing- merk lichter, kelk donkerder
P. atriplicifolia 'Lisslitt' (Lacey Blue)	*	75-85	lichtgroen tot geel groen	diep gelobd/inge- sneden	violetblauw, ho- ningmerk nauwe- lijks zichtbaar, kelk donkerder
P. atriplicifolia 'Lissvery' (Silvery Blue)	*	70-90	grijsgroen	ondiep gezaagd met stompe tanden, on- derste 1/4e gaaf	violetblauw, honing- merk lichter, kelk donkerder
P. atriplicifolia 'Little Spire'	*	90-110	geelgroen tot grijs groen	ondiep gezaagd, onderste 1/3e gaaf, bladrand gegolfd	violetblauw, honing- merk lichter, kelk donkerder

bloeit zeer rijk en heeft de langste bloeitijd van alle cultivars. Ook 'Novaperlac' (Little Lace) heeft stevige twijgen, maar de plant groeit opener en heeft groenere, opvallend diep ingesneden bladeren.

Iets hoger groeiend is 'Blue Jean Baby', die net als 'Rocketman' werd ontwikkeld door Walters Gardens Inc. in de Verenigde Staten. Het is een vrij lage, bossig groeiende plant, tot circa 85 cm hoog, met stevige twijgen die ook later in de zomer goed rechtop blijven staan. De licht grijsgroene bladeren hebben diep ingesneden randen. De kelkjes van de zeer rijk bloeiende 'Blue Jean Baby' zijn erg donker violetblauw tot grijspurper, waardoor de bloemplanten een diepere kleur krijgen. De bloeitijd is iets langer dan bij de meeste andere cultivars; alleen 'Rocketman' bloeit iets langer. 'Blue Jean Baby' is de hoogst gewaardeerde cultivar in de keuring. Twee andere lager groeiende cultivars werden

geïntroduceerd door Peter Catt, eigenaar van de Engelse Liss Forest Nursery: 'Lisslitt' (Lacey Blue) en 'Lissvery' (Silvery Blue). 'Lisslitt' (Lacey Blue) heeft een vrij losse, breed opgaande groeiwijze, tot ongeveer 85 cm hoog. Later in de zomer en nazomer heeft de plant de neiging open te vallen. Het blad is minder grijs dan bij veel andere cultivars en de kelkjes zijn erg donker. Hierdoor lijkt de bloemplant wat donkerder, wat de plant een wat warmere uitstraling geeft.

'Lissvery' (Silvery Blue) vertakt sterk vanuit de basis, wat resulteert in een vrij brede, bossige plant, die ongeveer 90 cm hoog kan worden. De bladeren zijn opvallend licht groengrijs; 'Lissvery' (Silvery Blue) is zonder twijfel de meest grijsbladige cultivar in het sortiment. Begin september, als de meeste cultivars al vrijwel zijn uitgebloeid, openen de bloemen van

'Lissvery' (Silvery Blue). Wel is de bloeitijd relatief kort, waardoor de mooie combinatie van bloei en blad slechts kort duurt. De rest van het seizoen moet 'Lissvery' (Silvery Blue) het vooral van de bladkleur hebben.

Middelhoog groeiende cultivars

De drie cultivars 'Balpercruz' (CrazyBlue), 'Balperobritz' (Blue Spritzer) en 'Little Spire' groeien tot ruim 1 m hoog. De Amerikaanse kwekerij Ball Horticultural Company introduceerde 'Balpercruz' (CrazyBlue) en 'Balperobritz' (Blue Spritzer). 'Balpercruz' (CrazyBlue) groeit breed opgaand met stevige twijgen, waardoor de plant nauwelijks openvalt. Het blad is minder grijs dan bij veel andere cultivars. Ook 'Balperobritz' (Blue Spritzer) is een plant met stevige twijgen, maar deze hebben later in de zomer wel de neiging open te vallen. Het voordeel van 'Little Spire' ten opzichte van 'Balperobritz' (Blue Spritzer) is dat 'Little Spire' duidelijk minder openvalt aan het einde van de zomer. 'Little Spire' was eind jaren negentig de eerste cultivar met een lagere groei dan de tot dan toe bekende cultivars. De plant kan ongeveer 110 cm hoog worden, wat gemiddeld 30

'Rocketman' bloeit zeer rijk en heeft de langste bloeitijd van alle cultivars

tot 40 cm lager is dan 'Blue Spire'. De grijsgroene bladeren hebben een onregelmatig ondiep gezaagde bladrand, die opvallend gegolfd is.

Hoogst groeiende cultivars

De twee hoogst groeiende cultivars in de opplant waren 'Blue Spire' en de nieuwe 'Kuperba' (Blue Arrow), die beide ongeveer 140 cm hoog kunnen worden. De overbekende 'Blue Spire' werd niet bekrond. Deze cultivar groeit bossig breed opgaand, maar de twijgen hebben sterk de neiging om te vallen, waardoor de gehele plant openvalt. Dit gebeurt vooral op iets vochtige, voedzame grond. Dit geldt trouwens voor alle cultivars: op zwaardere en/of minder voedzame gronden zullen de planten korter groeien en stevigere twijgen vormen.

De diep ingesnedene bladeren van 'Blue Spire' lijken sterk op die van de in cultuur zijnde kloon van *P. atriplicifolia*, maar ze zijn iets smaller. De plant bloeit zeer rijk en de bloempluimen zijn erg groot, maar ook vrij los van structuur. Tijdens de keuringen bleek dat 'Blue Spire' inmiddels verbeterd is door andere hoog groeiende cultivars, zoals met name 'Kuperba' (Blue Arrow), maar ook de iets lager groeiende 'Balpercruz' (CrazyBlue) en 'Little Spire'. 'Kuperba' (Blue Arrow) kan beschouwd worden als een verbetering van 'Blue Spire'. De plant wordt net zo hoog, maar heeft stevigere twijgen die nauwelijks openvallen in de zomer, ook niet op de Boskoopse veengrond. Ook in de nazomer blijven de twijgen beter rechtop staan. 'Kuperba' (Blue Arrow) bloeit net zo rijk als 'Blue Spire', in zeer grote bloempluimen.

Niet-gekeurde cultivars

Zoals bij elke sterrenkeuring kon een aantal cultivars niet worden gekeurd, omdat er geen plantmateriaal beschikbaar was of omdat de cultivars tijdens de keuringsperiode werden geïntroduceerd. Inmiddels wordt een aantal van deze cultivars in Nederland gekweekt. De meeste nieuwe cultivars komen uit het veredelingsprogramma van de al eerder genoemde Walters Gardens Inc. in Zeeland, in de Amerikaanse staat Michigan. Dit zijn 'Denim 'n Lace', 'Prime Time' en 'Sage Advice'. 'Denim 'n Lace' is met 70-90 cm de laagste van deze drie. 'Prime Time' is met 90-110 cm de hoogste en 'Sage Advice' zit hier met een hoogte van 80-100 cm tussenin. Bij 'Denim 'n Lace' en 'Sage Advice' zijn de bloemen donker violetblauw met donker purperen kelkjes, bij 'Prime Time' zijn de bloemen een nuance lichter.

Perovskia atriplicifolia 'Rocketman'

'Blue Haze' is een naam die nog veel voorkomt, maar de plant wordt niet altijd soortecht gekweekt en in veel gevallen wordt 'Blue Spire' verkocht als zijnde 'Blue Haze'. Het belangrijkste verschil is dat de bladeren van 'Blue Haze' ondiep getand-gezaagde bladranden hebben. Of 'Blue Haze' stevigere twijgen heeft dan 'Blue Spire' is niet bekend; de plant kon niet soortecht in de keuringsopplant worden geplant. De Duitse cultivar 'Filigran' werd gevonden en benaamd door Ernst Pagels. Het is een forse plant, die met een maximale hoogte van circa 150 cm tot de hoogst groeiende cultivars behoort. De bloemen zijn donker violetblauw. De Belgische 'Lafper' (Feathery Blue) is een recente introductie, waarmee nog geen praktijkervaring is opgedaan. Het is een relatief breed groeiende cultivar met veerdelige bladeren die zeer smalle lobben hebben. 'Longin', ten slotte, is een wat oudere Amerikaanse cultivar. De plant heeft een vrij open groeiwijze en de bladranden zijn ondiep gezaagd-gekarteld. De bloemen zijn iets lichter violetblauw dan bij andere cultivars.

Sier- en gebruikswaarde en toepassing

Perovskia is populair en wordt vrij breed toegepast. De planten hebben een voorkeur voor vrij droge grond. Het beste groeit *Perovskia* in zandige, lemige of zelfs rotsachtige grond. Op veen- en kleigronden is goede drainage van groot belang. Met name in nattere herfst- en wintermaanden, vooral tijdens kwakkelwinters, kunnen de planten het zwaar te verduren heb-

ben. Het zijn niet de lage temperaturen waar *Perovskia* gevoelig voor is, maar de te grote hoeveelheden vocht rond de wortels. Alle *Perovskia* zijn uitgesproken warmte- en zonminners. Als ze in de schaduw staan, zullen ze ijl groeien en minder rijk bloeien. Op een goede locatie bloeien ze rijk en langdurig. Bij de meeste cultivars vormen de grijzige bladkleuren een mooie achtergrond voor de bloei. De afzonderlijke bloemen zijn met een grootte van circa 1 cm vrij onopvallend, maar door de massa en het formaat van de bloeiwijzen steelt de bloei toch steeds de show. Pas *Perovskia* bij voorkeur in groepen toe. De fijne structuur van de planten wordt dan versterkt en de planten hebben steun van elkaar, waardoor ze minder snel openvallen. Door de zachte en complementerende kleuren van blad en bloei kunnen gemakkelijk combinaties met andere planten worden gemaakt. Bloemen met harde, sprekende kleuren en bloemen met pasteltinten combineren goed met *Perovskia*, evenals witbloeiende en grijsbladige planten. En ook niet onbelangrijk: de bloemen produceren veel nectar, maar niet veel pollen. Ze worden zeer goed door bijen en hommels bevrogen. Dankzij de late bloeitijd leveren ze dus veel voedsel voor bijen in de nazomer.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!